

Amman

Landrapport Jordanien 2019

Officiellt namn: The Hashemite Kingdom of Jordan

(المملكة الأردنية الهاشمية)

Landyta: 89 342 km²

Huvudstad: Amman (ca 4 miljoner invånare)

Folkmängd: ca 10,1 miljoner invånare varav 2,9 miljoner inte är medborgare (2016)

Befolkningstillväxt: 2,6% (2017)

Språk: arabiska (officiellt), engelska

Religion: ca 95 % sunnimuslimer, 3 % kristna, 2 % övriga (främst shia & druser)

Etniska grupper: Araber (98 %), Tjerkesser (1 %), Armenier (1 %)

Statsskick: Konstitutionell monarki

Statschef: Kung Abdullah II (sedan 1999)

Premiärminister: Omar Razzaz (utnämnd juni 2018)

Utrikesminister: Ayman Safadi (utnämnd januari 2017)

Finansminister: Ezzeddin Kanakrieh (utnämnd juni 2018)

Valuta: JOD = Jordanska dinarer. 1 JOD = 12, 74 SEK (2018 Q4)

BNP: ca 40,13 miljarder USD (2017)

BNP/capita: ca 9200 USD (PPP) (2017)

Tillväxt: ca 2,5 % (2018)

Inflation: ca 3,1 % (2017)

Human development index: 0,735 (medium) -95: e-plats (2018)

Arbetslöshet: 18,3% (2017)

Budgetunderskott: 5,2 % av BNP (2017)

Utlandsskuld: ca 32 miljarder USD (2018)

Valutareserv: ca 14,139 miljarder USD (2018)

Import: ca 19,025 miljarder USD (2018)

Export: ca 7,8 miljarder USD (2018)

Bytesbalans i procent av BNP: ca -11,3% (2018)

Global Gender Gap ranking: 138 av 149 (2018)

Källor: The Economist Intelligence Unit, The Department of Statistics - Jordan, Världsbanken, EU, Central Intelligence Agency World Fact Book, Globalis

2019-01-17

Kort historisk översikt

Det geografiska område som utgör det moderna Jordanien har varit befolkat sedan ca 1,2 miljoner år. Området i sig blev arabiskt territorium under den islamska expansionen på 600-talet e.Kr och kom att domineras av olika kalifat fram till de osmanska turkarnas erövring 1517. Det osmanska styret varade fram till och med rikets fall i slutet på första världskriget.

Det ursprungliga Jordanien bildades då britterna upprättade emir Abdullahs emirat Transjordanien 1922 genom att området öster om Jordanfloden avskildes från det brittiska mandatet i Palestina. År 1946 utropade Jordanien sig som det självständiga Hashemitiska Kungadömet Transjordanien. 1948 deltog Transjordanien, tillsammans med övriga arabstater, i krig med den nybildade staten Israel. Kriget slutade med ett arabiskt nederlag men även med att Transjordanien erövrade Västbanken och östra Jerusalem. År 1949 annekterades Västbanken och östra Jerusalem formellt av Transjordaniens parlament, och landet bytte namn till Jordanien.

År 1951 mördades Kung Abdullah I av palestinska extremister i samband med ett besök i Jerusalem. Han efterträddes av sonen Talal, som dock på grund av psykisk ohälsa tvingades abdikera år 1952 till förmån för sin son Hussein. Under Kung Husseins styre (1951–1999) genomlevde Jordanien ett antal större kriser, bl.a. sexdagarskriget år 1967 (då landet förlorade Västbanken och östra Jerusalem till Israel) och en inbördeskrigsliknande konflikt med PLO år 1970 (av den palestinska befolkningen kallat "Svarta september") som ledde till att PLO utvisades ur Jordanien.

År 1988 avlade sig Jordanien alla anspråk på Västbanken, ett beslut som öppnade för fredsförhandlingar med Israel. Förhandlingar mellan Jordanien och Israel påbörjades 1991 och resulterade i att ett fredsavtal mellan länderna undertecknades år 1994. Fredsavtalet bekräftade även Jordaniens väktarroll över de muslimska och kristna heliga platserna i Jerusalem. Då kung Hussein avled i början av år 1999 efterträddes han av sin äldste son, den nuvarande Kung Abdullah II.

2019-01-17

I samband med den arabiska våren 2011 pågick protester mot regeringen och även mot kungahuset. Vissa reformer genomfördes som stabiliserade landet. Upprepade gånger genom Jordaniens historia har premiärministern fått bära ansvar för folkligt missnöje och avsatts av kungen. Senaste gången det hände var i juni 2018 då premiärministern fick avgå efter större demonstrationer som hade sin grund i folkligt missnöje över den ekonomiska situationen i allmänhet och en föreslagen ny inkomstskattelag.

Utrikespolitisk översikt

Jordanien är och har genom historien varit västorienterat. Landets utrikespolitik präglas i hög grad av dess roll som ett litet, resursfattigt men geostrategiskt viktigt land i en turbulent och konfliktfylld region. Jordanien omges i dagsläget av den olösta konflikten i Israel/Palestina, konflikten i Syrien samt efterdyningarna av kriget mot den Islamiska Staten i Irak och Levanten (ISIL/Daesh) i Irak och Syrien. Jordaniens position gör landet till en viktig frontstat och buffert i förhållande till regionens oroshärder.

Jordanien är med i NATO:s Mediterranean Dialogue och har ingått i missioner i Libyen, Afghanistan och Bosnien. Det är även ett av de främsta bidragande länderna till FN:s fredsbevarande missioner. Likaså har landet intagit en aktiv roll i den globala koalitionen mot Daesh och deltar sedan september 2014 i de militära insatserna i Irak och Syrien men har begränsade resurser att utföra militära operationer. Landets mervärde är främst som viktig logistisk bas för koalitionen luftburna operationer och informationsinhämtningsuppdrag. Symboliskt är landet viktigt som det enda sunnitiska arabland som deltar militärt i koalitionen och ger den legitimitet. Andra arabländer bidrar främst med finansiella resurser. Jordanien deltar också, om än i begränsad utsträckning, i kriget i Jemen till stöd för Saudiarabien.

Jordaniens främsta allierade är USA, Saudiarabien och övriga närliggande länder. Landet är även en strategisk partner för EU inom ramen för europeiska grannskapspolitiken, ENP.

2019-01-17

Jordaniens utrikespolitik kalibreras utifrån att landet i hög grad är beroende av allierade för bistånd och bidrag för att få den nationella budgeten att gå ihop. Instabiliteten i regionen under de senaste åren har föranlett ett särskilt stort behov av ett ökat stöd från det internationella samfundet. USA tecknade 2018 ett femårigt avtal med Jordanien om stöd med minst 1,25 miljarder dollar årligen. Även EU och flera medlemsstater ger ett omfattande bilateralt stöd till landet. Vidare är Jordanien mycket beroende av de närliggande länderna för remitteringar, investeringar och exportmöjligheter. Den ekonomiska situationen försvagar landets politiska ställning och gör det sårbart för påtryckningar utifrån.

Inom den muslimska världen intar Jordanien en särskild plats då den hashemitiska kungafamiljen är i rakt nedstigande led släkt med profeten. I egenskap av detta arv är Kung Abdullah väktare för de heliga platserna i Jerusalem. Jordanien står för en moderat uttolkning av islam, inter-religiös dialog och tolerans, frågor som landet driver starkt i internationella och regionala fora.

Jordaniens främsta utrikespolitiska prioritering är att bevara stabilitet och säkerhet längs med landets gränser samt att motverka fortsatt sönderfall av närliggande länder, främst Palestina, Syrien och Irak. I Jordaniens strategiska intresse märks stabilitet i södra Syrien. En huvudprioritering för närvarande är att normalisera relationerna med den syriska regimen. . I linje med Jordaniens nationella intressen är gränsen till Syrien åter öppen för handel och trafik igenom Jaber–Nassib men handeln över gränsen är fortfarande begränsad. Jordanien har i samband med öppnandet uttryckt hopp om att flyktingar ska börja återvända men gång på gång understrukt att det ska handla om ett frivilligt återvändande i samarbete med UNHCR. Sedan konflikten i Syrien inleddes 2011 har Jordanien tagit emot 657 000 syriska flyktingar, enligt statistik från UNHCR. Landets officiella siffra är över en miljon flyktingar men ambassadens bedömning är att UNHCR:s siffra ligger närmare sanningen.

Jordanien har under syrienkonflikten förespråkat en politiskt förhandlad lösning i Syrien som bevarar landets territoriella integritet och Kung Abdullah var den första arabiska ledare att uppmana Bashar Al Assad att

2019-01-17

avgå. Sålunda har Jordanien visat starkt motstånd mot den syriska regimen redan från ett tidigt stadie i konflikten, vilket landet nu när regimen sitter kvar ser som en felbedömning. De de-eskaleringsavtal som Jordanien, tillsammans med Ryssland och USA, slöt om södra Syrien har nu upphört men trilaterala förhandlingar dem emellan fortgår.

Jordanien investerar betydande politiskt kapital i kampen mot terrorismen och har tagit flera initiativ i detta syfte. Kung Abdullah har initierat en dialog med länder där extremism kan växa samt med västländer i den s.k. Aqabaprocessen i syfte att finna gemensamma lösningar för att bekämpa extremism och terrorism. Jordanien har även verkat för en regional dialog om islam, radikalisering och tolerans. Landet använde sin roll i FN:s säkerhetsråd 2014–2015 för att driva igenom en resolution om vikten av att involvera ungdomar i att förebygga extremism och konflikt.

Konflikten mellan Israel och Palestina utgör en central del av Jordaniens utrikespolitik. Som grannland med historiska band till Palestina, berörs Jordanien direkt av samtliga slutstatusfrågor (gränser, Jerusalems status, flyktingfrågan, säkerhet etc.) vilket motiverar till ett starkt engagemang att bidra till en lösning. Jordanien stödjer en tvåstatslösning i konflikten mellan Israel och Palestina och står konsekvent upp för Palestina och Jerusalem. Vid flera tillfällen har Jordanien framhållt att en fredlig lösning på konflikten är en nödvändig förutsättning för att bekämpa terrorism och radikalisering i regionen.

Relationen till Israel är ansträngd i ljuset av vad jordanierna upplever som bristande politisk vilja till en tvåstatslösning och en negativ utveckling på marken. Jordaniens fredsavtal med Israel sedan 1994 är inte populärt hos befolkningen. Den jordanska allmänheten, som till stor del har palestinskt ursprung, är negativt inställd till Israel och de flesta ställer sig avvisande till alla former av djupare samarbete. Kung Abdullah sa, efter påtryckningar från jordanska parlamentariker, upp det landavtal som tillåtit Israel att hyra runt 405 hektar mark i Al Ghumar och Al Baqura. Samarbeten med Israel är kontroversiella och svåra att försvara i det offentliga. Jordaniens och Israels främsta samarbetsområden är säkerhetsfrågor, vatten och energi, vilket huvudsakligen sker utan allmän debatt.

2019-01-17

Jordanien och EU har ett associeringsavtal sedan 2002. Relationerna har sedan dess utvecklats till ett allt närmare samarbete, inte minst genom den mötesstruktur som utvecklats för att följa genomförande av avtalet och av ENP¹-handlingsplanen. I juli 2016 antogs ett nytt avtal mellan Jordanien och EU inom ramen för ENP med fokus på stärkt partnerskap rörande politik, säkerhet, ekonomi, handel och mänskliga rättigheter. I avtalet ingick även förenklade ursprungsregler för den jordanska industrin i syfte att skapa arbetstillfällen för syriska flyktingar och jordanier. Avtalet uppdaterades i slutet av 2018 med förmånligare villkor för Jordanien. Förhandlingar om ett tänkt allomfattande frihandelsavtal (DCFTA²) mellan EU och Jordanien har inte inletts. EU:s samlade stöd till Jordanien sedan Syrienkrisen inleddes uppgår till 1.6 miljarder EUR vilket inkluderar bilateralt och humanitärt stöd.

Inrikespolitisk översikt

Jordanien är en monarki där kungen har ett starkt inflytande över politik och samhällsutveckling. Kungens och regeringens maktbas har traditionellt utgjorts främst av landets beduinstammar och armén. Samtidigt är landet en mosaik av olika befolkningsgrupper, främst jordanier med ursprung i det nuvarande territoriet öster om Jordanfloden och jordanier av palestinskt ursprung. Idag beräknas jordanier av palestinskt ursprung utgöra över hälften av landets befolkning, även om officiella siffror saknas. Den större delen av den palestinska befolkningen kom till Jordanien efter de två arabisk-israeliska krigen 1948 och 1967, liksom efter Iraks invasion av Kuwait 1990.

De många olika folkgrupperna i Jordanien lever i samförstånd. Trots det råder en viss spänning mellan landets palestinska befolkning och den östbanksjordanska befolkningen över tillgång till resurser, jobb i offentlig sektor och politiskt inflytande m.m. med fördel för östbanksjordanier. Frågan om identitet är central och utgör en utmaning för Jordanien på lång sikt. Den olösta Palestina/Israelkonflikten spär på spänningarna. Till det kommer de senaste årens tillströmningen av syrier, som medför påfrestningar på den offentliga servicen.

¹ European Neighbourhood Policy

² Deep and Comprehensive Free Trade Agreement

2019-01-17

I ljuset av de regionala utmaningarna utgör säkerhet och stabilitet de ledande inrikespolitiska prioriteringarna, inte sällan på bekostnad av mänskliga rättigheter. Den så kallade arabiska våren medförde en rad protester och missnöjesyttringar mot regimen. I gensvar genomförde Jordanien ett antal reformer, vilka bland annat inkluderade en ny vallag, partilag och decentraliseringslag. Vissa lagändringar antogs i vad som sågs som första steg mot en konstitutionell monarki. Kungen och premiärministern har utlovat en nationell dialog 2019 om de tre lagarna.

Jordanien förblir dock toppstyrt och kungen är den som utövar störst inflytande över politiken. Under de senaste åren har kungen stärkt sin makt med utökade befogenheter över militären och säkerhetstjänsterna. De konstitutionella ändringarna har antagits av parlamentet inom korta tidsramar och utan offentlig debatt. Flera av de grundfaktorer som utlöste missnöjesyttringar i arabvärlden, inklusive i Jordanien, kvarstår. Till dessa hör hög arbetslöshet, inte minst bland den stora andelen unga, stigande levnadskostnader, låg tilltro till det politiska systemet samt missnöje med en utbredd korruption och nepotism. Händelseutvecklingen i grannländerna avskräcker dock jordanierna från att utmana rådande status quo.

Jordanien höll val till landets parlament i september 2016 och lokalval i augusti 2017. Valen ansågs generellt vara väl administrerade. Parlamentet är dock underutvecklat och har begränsade befogenheter. Politiska partier förblir svaga och fragmenterade. Valsystemet innebär att östbanksjordanier är överrepresenterade till nackdel för andra grupper i samhället. Den största politiska oppositionen, det Muslimska brödraskapets parti IAF (Islamic Action Front) deltog i valet 2016 för första gången på tio år och vann 15 av 130 säten. I lokalvalen 2017 vann Brödraskapet borgmästarposten i flera större kommuner.

Jordaniens ekonomiska svårigheter har föranlett regeringen att under flera år bedriva en impopulär åtstramningspolitik. I juni 2018 drog en fredlig protestvåg mot regeringens skattepolitik fram över landet, där landets unga befolkning intog en framträdande roll. Det ledde till att regeringen fick avgå och den nya regeringen, med Omar Razzaz som premiärminister, utlovade stärkt dialog med civilsamhället. Föryngring

2019-01-17

var ett av de främsta reformkraven inför den nya regeringsbildningen. Antalet ministrar i parlamentet gick från 28 till 25, vilket för landets storlek fortfarande är osedvanligt många.

Jämställdhet är inte en prioriterad fråga i den politiska debatten och lagstiftningen på området är svag. Jordanien präglas av traditionella könsroller. I samband med den nya premiärministerns tillträde 2018 tilldelades en fjärdedel av ministerposterna kvinnor – ett rekord för Jordanien.

Jordanien har sedan länge problem med en tilltagande radikalisering hos den yngre befolkningen. Detta har setts som ett resultat av regionens konflikter och den utbredda ekonomiska och sociala marginaliseringen av unga i Jordanien. Terrorattentatet i Fuheis den 10 augusti 2018 stödjer inte den tesen då samtliga gripna för brottet kom från jordansk medelklass och var högutbildade med anställning. Jordanien var den tredje största exportören av jihadisterna till Irak och Syrien och har en historia av att ta emot återvändande krigare sedan kriget i Afghanistan på 80-talet. Utvecklingen uppfattas som ett allvarligt internt hot som påkallat behovet av åtgärder inom flera områden på nationell nivå. Hittills har dock fokus legat på säkerhetsrelaterade åtgärder.

Enligt UNHCR är Jordanien ett av de främsta flyktingmottagande länderna i världen per capita. Utöver de senaste årens inflyttning av syrier har Jordanien tidigare tagit emot flyktingar från Irak, Sudan, Jemen och Libyen.

Även om Jordanien har erhållit ökat internationellt stöd för att hantera Syrienkrisen och trots att flertalet vuxna syrier arbetar så att de kan försörja sig själva, så framställs flyktingsituationen som en börda för det jordanska samhället. Den stora bilden är dock att spänningen mellan jordanier och de syriska flyktingarna är förvånansvärt liten – det finns en stolthet över den gästfrihet som landet visat. .

Sedan regimen i Damaskus tagit kontroll över södra Syrien sommaren 2018 har internationella diskussioner förts om återvändande och återuppbyggnad. Jordanien vidmakthåller en negativ inställning till påtvingat återvändande för syriska flyktingar. Även om hundratals syrier

2019-01-17

har valt att lämna Jordanien hösten 2018 så förväntas hundratusentals stanna för överskådlig tid.

Jordanien har bedrivit en begränsad klimatpolitik som erhållit låg prioritet. Medvetenheten runt miljö- och klimatfrågor hos gemene invånare är låg, likaså intresset. Jordaniens ambitioner har emellertid höjts. Bland annat har miljöministeriet, med stöd av internationella aktörer, utarbetat en nationell plan för en hållbar utveckling i landet. Amman är sedan 2014 medlem i C40-gruppen och 100 Resilient Cities-gruppen för miljövänliga städer, men ännu har staden inte lyckats uppnå kraven. Utmaningarna för Jordanien är bland annat att utveckla kollektivtrafik i tätorterna och landsomfattande transportsystem, skapa en mer hållbar stadsplanering, hantera avfall, öka andelen förnybar energi och finna lösningar på landets stora vattenresursproblem. Olika organisationer, däribland FN, Världsbanken och Global Green Growth Institute, arbetar tillsammans med regeringen med olika nationella planer för att förbättra Jordaniens miljöarbete. Likaså bidrar ett antal givarländer och internationella organisationer med finansiellt stöd till detta arbete.

Urbaniseringen i Jordanien ökar påtagligt. Sedan 2008 har antalet invånare i Amman ökat från två miljoner till över fyra miljoner. I stor utsträckning beror detta på det stora antalet nya flyktingar. Invånarantalet i huvudstaden motsvarar nästan hälften av landets totala befolkningssmängd.

Ekonomisk översikt

Jordaniens ekonomi präglas av låg produktivitet, en utbredd offentlig sektor och hög arbetslöshet. Arbetslösheten är ca 18 procent och uppgår till närmare 30 procent för ungdomar. En dåligt anpassad utbildningssektor, utbredd nepotism och korruption minskar ytterligare dynamiken och effektiviteten i den jordanska ekonomin. Resultatet är en arbetsmarknad som bygger på ett system av "wasta". Begreppet innebär att människor får jobb genom kontakter även i avsaknad av kvalifikationer. Wasta är allmänt känt och uppmärksammat och överlag accepterat.

2019-01-17

Trots att läskunnigheten i landet är väldigt god (ca 99 procent) och utbildningsnivån är hög så är arbetsdeltagandet i Jordanien bland de lägsta i världen. En bidragande orsak är att ca 35 procent av yrkesverksamma kvinnor slutar att arbeta efter att ha fött sitt första barn. Färre än 20 procent av Jordaniens kvinnor i arbetsför ålder har ett formellt jobb, vilket är en procentsats som är lägre än i något annat land i fred i hela världen.

Jordanien har sedan 2010 haft ett årligt budgetunderskott och en statsskuld som utgjort ca 96 procent av BNP. Landet genomför sedan 2015 ett antal reformer och besparingar inom ramen för Internationella Valutafondens (IMF) Extended Fund Facility med vilken Jordanien tidigare hade ett treårigt avtal, ett så kallat Stand-By Arrangement. Syftet med avtalen var att förbättra Jordaniens finansiella stabilitet. Ett intensivt reformarbete pågår för att nå ett förnyat avtal med IMF i syfte att undvika marknadsräntor på nya lån.

Förändringar i budgeten och regeringens fördelningspolitik möter ofta kraftigt motstånd hos den jordanska allmänheten. Nedskärningar av subventioner är en särskilt känslig fråga som tidigare utlöst våldsamma demonstrationer. Jordaniens ekonomiska reformer går således i långsam takt och sker inom ramen för ett begränsat handlingsutrymme.

Den ekonomiska tillväxten är låg, ca 2,5 procent under 2018. Tillväxten har försämrats under de senaste åren på grund av den instabila utvecklingen i regionen. Jordaniens handel med Irak och Syrien avstannade när gränserna stängdes. Efter att gränserna öppnades våren respektive hösten 2018 hyser regeringen stora förhoppningar om växande handel. Exporten ökade också med 10 procent 2018, enligt Amman Chamber of Industry men det stora lyftet har ännu uteblivit. Den interregionala handeln inom arabvärlden är mycket liten och Jordanien har ett kroniskt handelsunderskott gentemot de viktigaste handelspartnerna USA och EU. De främsta exportindustrierna är pottaska, fosfater och textilprodukter. Viktig för den jordanska ekonomin är också turismen som under 2018 ökade relativt kraftigt.

Jordanien importerar ca 97 procent av sitt energibehov. Landet har sedan länge förlitat sig på olja och gas med fördelaktiga villkor från sina

2019-01-17

grannar. Energiimport var 2018 den största utgiften i statsbudgeten med påtaglig sårbarhet i förhållande till marknadspriset på olja. Jordanien genomför nu en diversifieringsstrategi med internationellt finansiellt stöd för att utveckla förnybara energikällor och, möjligen, på sikt nukleär energi i syfte att bli mindre sårbart. År 2017 var landets procentuella ökning av solkraft den tredje snabbaste i världen efter Indien och Brasilien. Omkring 93 procent av elförbrukningen består dock fortsatt av naturgas trots att importerad naturgas från bland annat Egypten begränsats på senare år i samband med de regionala oroligheterna. För att kompensera för detta bortfall har Jordanien slutit ett, bland befolkningen mycket impopulärt, gasavtal med Israel.

De mänskliga rättigheterna i Jordanien

Generellt sett kan sägas att läget för de mänskliga rättigheterna i Jordanien är bättre på pappret än i verkligheten. Jordanien har bl.a. skrivit under FN:s tortyrkonvention, men det förekommer uppgifter om tortyr och inhuman behandling i jordanska fängelser. Jordanien har en säkerhetsdomstol (*State Security Court, SSC*) som används vid exempelvis misstänkt terrorbrott, där polisen har rätt att kvarhålla personen under längre perioder utan någon rättslig prövning. Även om regeringen på senare år har vidtagit åtgärder för att stärka domstolsväsendet kan det fortfarande inte anses vara oberoende.

Jordanien hade ett de facto moratorium för dödsstraffet mellan 2006 och 2014 men har verkställt dödsstraff vid tre tillfällen sedan 2014. Sammanlagt 28 personer har avrättats. Kungen har vid flera tillfällen uttryckt en ambition att avskaffa dödsstraffet helt. Den jordanska allmänheten visar dock i breda lager ett stöd för dödsstraffet som upplevs som religiöst sanktionerat av sharia och som ett effektivt avskräckningsverktyg.

Den jordanska konstitutionen garanterar press- och yttrandefrihet, men innehåller restriktioner vilket i praktiken begränsar yttrandefriheten. Landets press- och medielag lever inte upp till internationell standard. Själv censur är utbredd hos medieaktörer; 95 procent av landets journalister uppger att de censurerar sig själva. Sedan en revidering i

2019-01-17

landets medielagstiftning 2012 har ett antal webbaserade nyhetssajter stängts ner eller blockerats.

Jordanien är ett land med stora utmaningar när det gäller kvinnors rättigheter. World Economic Forums Global Gender Gap Report 2018 placerade Jordanien på plats 138 av 149. Det råder omfattande begränsningar av kvinnors grundläggande rättigheter, bl.a. måste en kvinna ha tillstånd från sin far/bror/make för att kunna skaffa ett pass. Jordanska kvinnor gifta med utländska män har inte rätt att överföra sitt medborgarskap till sina barn medan detta tillåts för män. Förutom diskrimineringen av kvinnor innebär detta att 350 000 barn saknar medborgarskap och tillhörande rättigheter.

Familjerätten baseras helt och hållet på sharialag. Våld mot kvinnor är vanligt förekommande. Först 2017 brottsklassades våldtäkt inom äktenskapet och avskaffades den artikel som gjorde att våldtäktsmän som gifte sig med sitt offer gick fria från straff. Hedersrelaterat våld, inklusive mord förekommer. Kvinnor som riskerar att utsättas för hedervåld sätts i administrativt förvar, ofta på obestämd tid. Vidare är kvinnor kraftigt underrepresenterade både i näringslivet och i politiken.

Den palestinska delen av befolkningen är kraftigt underrepresenterad i parlamentet, regeringen, den offentliga sektorn och palestinier är i princip utestängda från högre positioner inom armén och säkerhetstjänsten. Därtill kommer att de cirka 140 000 palestinier som ursprungligen kommit från Gazaremsan inte har jordanskt medborgarskap och därmed inte har samma möjligheter till hälsovård, utbildning, och arbete som övriga befolkningen. Utöver de etniska palestinierna finns tjerkesiska, armeniska och kurdiska minoriteter i landet, samt en kristen grupp med officiell minoritetsstatus.

Syriska flyktingars utsatta ekonomiska och sociala situation har resulterat i ökad förekomst av barnarbete, barnäktenskap och prostitution. Trots att syrisk barn erbjuds gratis utbildning i grundskolan saknas 90 000 syrier i skolorna. Refoulement av syrisk flyktingar tillbaka till Syrien förekommer.

2019-01-17

Sveriges relationer med Jordanien

De svensk-jordanska relationerna är goda. Kontakter sker både på politisk nivå och på tjänstemannanivå, samt även mellan kungahusen. Sverige har en ambassad i Amman sedan 1981, emedan Jordaniens ambassadör i Oslo är sido-ackrediterad till Sverige. Kung Abdullah besökte Sverige 2009 inför Sveriges ordförandeskap i EU och 2010 i samband med det kungliga bröllopet. Den dåvarande premiärministern Abdullah Ensour besökte Sverige i augusti 2015. Ett år senare besökte statsminister Stefan Löfven Jordanien.

Andra bilaterala besök på senare år inkluderar civilminister Ardalan Shekarabi, Barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér, migrationsminister Helene Fritzon och statssekreterare Ulrika Modéer. I oktober 2018 besökte kronprinsessparet och jämställdhetsminister Lena Hallengren Jordanien. Resan innefattade många möten med organisationer (så som UNRWA, FN, Jordan River Foundation, AlHussein Society) och kungligheter, däribland en officiell audiens hos kung Abdallah.

I allmänna termer råder en mycket god Sverigebild i Jordanien till vilken Sveriges erkännande av Palestina 2014 har bidragit. Sverige har också under senare år haft ett nära samarbete med Jordanien i flera utrikespolitiska frågor, bland annat när det gäller finansieringen av UNRWA.

Handeln mellan länderna är relativt begränsad. Ett 30-tal svenska företag finns representerade i Jordanien bl.a. Ericsson och Tetra Laval. IKEA öppnade sitt första varuhus i Jordanien 2014 och H&M har flera butiker. Varuexporten till Jordanien utgörs främst av verkstadsprodukter (fr.a. telekommunikation, apparater för distribution av elektricitet och köksredskap) samt papper, trä, kemiska produkter och medicin.

Sverige bidrar med omfattande humanitärt stöd till att lindra den regionala flyktingkrisen samt till utsatta värdsamhällen i Jordanien. Inom ramen för Sveriges strategi för regionalt utvecklingssamarbete i Mellanöstern och Nordafrika pågår ett samarbete som bl.a. omfattar stöd för mänskliga rättigheter och demokrati; energi-, vatten- och

2019-01-17

klimatarbete samt handel och ekonomisk integration. Sedan den 1 januari 2019 är strategin delegerad till ambassaden i Amman. Även Sveriges Syrienkrisstrategi omfattar Jordanien. Det sammanlagda svenska biståndet till Jordanien 2018 uppgick till omkring 200 miljoner kronor.

År 2018 besökte omkring 15 000 svenska turister Jordanien, främst genom charterresor till Aqaba-viken vilket var en ökning med 36 procent sedan 2017. Den svenska turismen till landet hade dessförinnan minskat mellan 2011–2016 främst på grund av den regionala utvecklingen.

* * *